

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon Egy példány 10 fillér. Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: PÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérről más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10,489. szám.

Az erdő-királyok legelhetnek.

A vásárolt arányjogok külön terület kiszakításban, tehát elhelyezkedésben helyet nem foglalhatnak, hanem azokra nézve vásárlók épen úgy, mint jogelődöiket illette volna, csakis a használat joga fogja az állandó közösségben maradók területében megilletni.

Kir. it. tábla 2314—906. p. sz. végzése.

Tehát — e szerint — a farkas-erdők, az erdőcsászárok — legelhetnek, legeltethetnek, de a Székelyföld ékességét, az istenadta erdőket tovább is pusztítani, letarolni, hatalmukban nem állandó. Ezt a nagyfontosságú végzést pedig a marosvásárhelyi kir. Itélőtábla hozta, 2314—1906. p. sz. alatt a gyergyóditrói közhelyek arányosítása ügyében.

Hiába mesterkedtek és bölcselkednek tehát egyes helyeken. Az arányjogoknak egy egyén nevére szinleges, avagy valódi ügylettel való átruházásának, csoportosításának, hogy az így összesített, több egyént egyéni birtoka után illető és az állandó közösségben maradók területében megillő használati jog, természetben elkülönített szabad tulajdonná válják — utját vágta ennek a kir. Itélőtábla messze-kiható végzése.

Választ nem kaptunk, tudunkkal cáfolat sem jelent meg a fenyédi erdők eladását illetőleg. Tehát — úgy látszik — valóság, hogy ifj. Sándor István ottani székely gazda 2600 koronáért 380 kataszteri hold és 1012 négyszögöl erdő-arányjogot vásárolt meg s telekkönyveztetett a neve után. Ki volt az értelmi szerző? Mi célból történt a szegény székely nép jóhiszeműségének kihasználása?

Ifj. Sándor István mit szándékozik cselekedni az oly potomárért összeszedett erdő arányjogokkal? Eladhatja egy harmadik személynek és ekkor a fenyédiek könnyen úgy járhatnak, mint a homoródvárosfalviak a legeltetési jogokkal.

Hát azok, hogy jártak!... Ugy, hogy Jakab Gyula főszolgabíró, később nyug. alispán, megvette a Kénosy Béla birtokát s azzal elcserélte a közbirtokosság erdejét. A cserébe kapott birtokot 103 embernek a nevére irták. Egyideig a községi lakosokkal közösen használták. Később azonban a 103-ak meggondolkodtak és falba rugták a

közbirtokosságot. Hiába panaszkodt Péter Sándor városfalvi pap. A közigazgatási bizottság legközelebbi ülésén kénytelen volt kimondani, hogy harmadik személyek jogait érvényteleníteni nem áll módjában.

Ha ifj. Sándor István a telekkönyvileg nevének álló erdőket eladja egy vagy több jóhiszemű vevőnek, a fenyédiek leshetik arányrészeiket, melyeket oly könnyelműen egy embernek átadtak.

Ez közügy. Hallgatással és elnézéssel mellőzni nem szabad Lutrijátékot üzni az ősi vagyonnal, helytelen dolog. Az intézőkörök égbekiáltó bünt követnek el, ha a székely népet ilyen farkasverembe engedik. Közvetlen vizsgálatot kérünk. Igaz-e, hogy ifj. Sándor István valószínűleg megvette a fenyédi birtokokok erdőjogait és úgy vette meg, hogy azok véglegesen az ő tulajdonát képezik? Így adták el neki a fenyédiek?

Ha pedig nem igaz, akkor ki volt ennek a képletes vásárnak értelmi szerzője? A fenyédi jegyző roppant okos ember. Furfangossága páratlan a maga nemében. Neki feltétlenül tudnia kell a dolgról, mert hiszen ő is eladóképpen szerepel...

Lövétén is megindult az arányjogok összevásárlása. Egy öt tagból álló konzorcium eddig, mintegy 4000 hold erdő-jogot vásárolt. Ezek — úgy látszik — még nem olvasták a marosvásárhelyi kir. Itélőtábla végzését, mely legnagyobb valószínűség szerint — nemcsak a friss, de a régebbi arányjog vásárlásokra is vonatkozik. Hiszen régebben a vétel olcsóbb volt. Az emberek jogaik értékét kevésbé ismerték. Mostanában pedig az erdőpanamák még a legjámbo-rabb székely szemeit is kezdik kinyitani.

Ide sem ártana egy parlamenti bizottság, mely legalább tíz évre visszamenőleg vármegyénkben revízió alá venné az egyes erdő-vásárlásokat...

Kíváncsian várjuk a fejleményeket. Bizunk Ugron Ákos főispán erélyes fellépésében. Hisz-szük, hogy hangsúlyozott szavainak érvényt tud és akar is szerezni. Ebben ötlet minden becsületes székely támogatni fogja. Legyen vége a pajtáskodásnak. Az idő pénz és minden pillanat elmulasztása, a székely nép mérhetetlen kára...

A politikai helyzetről.

* Nem lesz szegénytörvény. Werkerle miniszterelnök Bécsben volt. Örömhirt hozott. A király jóváhagyta a II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazahozatalával összefüggő jelentésekből kifolyó előterjesztéseit. Így többek között a Rákóczi emléket megőrkítő törvényjavaslatot is, amelyet a miniszterelnök még e hét folyamán a képviselőházhoz benyújt s így kilátás van arra, hogy a bujdosók hazahozatala előtt a szegénytörvényt eltöröljék.

* Igaz szó a vezérekhez címmel Dr. Nagy György székely képviselő vezető cikkelyt irt a tegnapi «A Nap»-ba. Izzó házasságról tanuskodik minden szava, melyet Kossuth és Apponyi vezérekhez intéz. Fájdalmas panaszhangokat hallat s többek között így szól: «Fáj az, hogy tanfelügyelők, iskolai gondnokok, igazgazgató-tanácsosok, kik haladópartiak voltak, bizalmi állásukban tovább fungálnak, kiesnyel-lik a nemzeti aspirációt s romlott lelkükkel megrontják az őrizetükre bízott ifjúságnak romlatlan lelkét». Vajjon Dr. Nagy György székely képviselő hova célzott? Anyai bizonyos, hogy felénk is talált!...

* Hazaárulók megbélyegzése. Hontvármegyének a nemzeti ellenállás idején alakult ötvenes alkotmányvédő bizottsága, a vármegye legutóbb tartott rendes közgyűlésén számolt be véglegesen eddigi működéséről. Ez alkalommal a vármegye-háza disztermében egy szegénytáblát helyeztek el, a melyen örök intőjel gyanánt vannak feljegyezve azon megyebizottsági tagok nevei, kik annak idején ellene szegülve a vármegye határozatainak, a törvénytelen kormány szolgálatába állottak. A közgyűlés az ötvenes bizottságnak minden irányban megadta a felmentvényt, s elrendelte, hogy a bizottság üléseiről felvett jegyzőkönyvek megőrzés végett vármegyei levéltárba helyeztessenek el. Ezzel kapcsolatban a törvényhatósági közgyűlés úgy az ötvenes bizottság tagjainak, valamint Lits Gyula főispánnak s a vármegye összes választott tisztviselőinek egyhangulag köszönetet és bizalmat szavazott a nemzeti ellenállás idején tanusított hazafias magatartásukért. Nálunk is elég lenne szegyéntáblára való, de nincs, aki felírja...

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan sziveskedjenek intézkedni, hogy a lap további küldése fennakadást ne szenvedjen.

Udvarhelymegye Rákóczy szabadságharcában.*

Irta: tarcsafalvi Pálffy Aladár.

Nemzetünknek története a mohácsi vész óta a szabadságharcoknak folytonos láncolata. Nincsen egyetlen század sem, melyen legalább egyszer fegyvert ne kellett volna fogni jogainak megvédésére vagy az elkobzott jogoknak visszaszerzésére. A kis erdélyi fejedelemség volt nemcsak gyakran, hanem mindig a magyarországi küzdő testvéreknek menhelye s ha e kis fejedelemség meg nem alakul s jó szerencsére legtöbbször török pártfogás alatt volt, akkor ma is hiszem, hogy e bérces kis hazában magyar szó hangzanék.

Sokan elítélik az erdélyi fejedelmeknek azon politikáját, hogy a keresztény Erdély a pogány törökkel szövetekezett, de végeredményében bizony mindenkinek igazat kell, hogy adjon nekik. Hiszen ismerjük a történelemből, hogy ha néha napján a német váltotta fel itt a törököt, hagyományához hiven az elnémetesítést tüzte ki célul, nemzetiségétől, vallásától meg akarta fosztani s hogy ezt elérhesse, a népet zsarolta, mert szegénynek, földönfutóvá tette, célját hamarabb és biztosabban vélte elérni. A török ellenben, ha megkapta a maga adóját, bánta is aztán a vallást és nemzetiséget. S ha voltak is dúlások, annak is a német által felbízott ingatag fejedelmek voltak okai.

Szabadságharcainkban sohasem a török ellen küzdöttek, hanem mindig a német volt az, kitől félteni és megvédeni kellett jogainkat. Bocskay, Bethlen, Thököly s II. Rákóczy Ferenc mind ettől kellett védje és visszacserezze. A török nemhogy elvette volna, sőt a legyőzött küzdőknek mindenkor, minden esetben menhelyet adott s még fegyverrel is megvédte volna a hozzáfordult bujdosókat. S ha bármelyik szabadságharcunk történetét lapozzuk is, mindeütt ott találjuk a székelységet s ezek közt is, az első között az udvarhelyieket. Ott voltak mindenhol, hol a szabadság zászlója lengett, hol a nemzetnek ezeréves vihártépte alkotmányfáját vérel kellett öntözni. Thököly küzdelmében is részt vettek a székelyek. Ha más bizonyítékunk nem volna is, elég az, hogy etédi Imre Ferenc helyett 1683-ban, midőn a Tisza mellett táboroztak, Gagy István fizette meg a fejjátságot.

Thököly küzdelme már legyőzött s a kuruc- király is bujdosásba ment. A német lett az ur e szegény hazában. A zsarolásoknak vége-hossza nem volt. A községeket német katonasággal töltötték meg, akik oly féktelenül uralkodtak a kiszorolt népen, hogy vármegyénkben is egymást érték a panaszok a székelyekhez és a guberniumhoz.

Erdély fejedelemsége már megszűnt; fejedelme: II. Apaffy Mihály csaknem fogolyképpen élt Bécsben. Az 1692-ben megjelent leopoldi dip-

* Adatok: Szeles János: Udvarhely története. Orbán Balázs: Székelyföld leírása. Jakab E. — Szádeczky Udvarhelymegye története. Pálffy A. Etéd község története. Cserey: Históriaja. Egykorú levelek és feljegyzések.

loma, mely e fejedelemséget is végleg megszünteti, sok kiváltsággal ruházta fel a székely népet, illetve igéri régi jogait fentartani, csak az volt a baj, hogy miképpen sem a bécsi, sem a nikolsburgi békét nem tartották meg, igen gyakran feledték a diplomában tett ígéretek is. Szóval kiujultak a régi sebek a maguk nagy mivoltukban. Az elkeseredés óriási volt úgy a felső vidéken, mint Erdélyben, csak alkalmas vezérre vártak, hogy újra vér öntözze a hazarögeit. Hiába panasolta a nép, hiába kérte a guberniumot, semmit sem tettek érdekükben, de jóformán nem is tehettek, mert a katonatisztek a katonáknak fogták pártját, ha nagynéha vizsgálatot rendelt is el a katonai főparancsnok. Nem csoda tehát, ha várva-várták az alkalmas pillanatot, melyben jogaiknak megvédésére fegyvert foghatnak.

El voltak keseredve Udvarhelymege székelyei is. Uyen viszonyok között lelkesedve, örömmel fogadták a hírt, hogy Rákóczi Ferenc, akiben összpontosult a két testvérhazának minden reménye, 1703 május 3-án beküldötte a várva várt zászlót s azt a Beszkideken szétbontva, hirdette: „Istennel, hazáért és szabadságért!”

Bár katonasággal telve volt Erdély, a székelység alig várta, hogy Rákóczi zászlói alá sorakozhassék, attól várva a szabadulást. Jól tudta ezt Gróf Rabutin-Bussy Lajos császári altábornagy, katonai főparancsnok s nehogy a székelyek Rákóczi kurucaival egyesülhessenek, mindent elkövetett arra, hogy a kurucok Erdélybe ne jöhessenek. E végből Gróf Bethlen Sámuel és Thoroczkay István aranyösszei főkapitányt a székelyekkel és báró Glöcksberg tábornokot 700 vasas némettel Szilágyosomlyó alá küldötte, hogy az esetleges betörést megakadályozzák.

(Folyt. köv.)

Csak egy virágszál!

— Ajánlva minden jó szívnek, —

Csak egy virágszál! — ezzel a kérelemmel kopogtat be a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület a kegyelet ünnepe előtt sok magyar hajlékba, a hol szeretet és irgalom lakozik. Egy virágszálát kér abból a koszorúból, melyet szeretteink sírjára akarunk tenni a temetők ünnepe. Kéri ezt a virágszálát annak a halottnak kegyeletes emlékére, a kitől a virágszálát elvonjuk. És kéri ezt a virágszálát a legborzalmasabb betegség ellen való küzdelemre.

79.723 ember halt meg a múlt esztendőben tüdővészben. Java olyan korban, mikor özvegyeket és árvákat hagyott. Ha a társadalom megértene a kegyelet legszebb tanúsítását célzó segélykiáltást és tényleg minden koszorúból csak egy virágszálát elvonnának azoknak a biztos halálból való kiragadására, a kiket az idején alkalmazott gyógyítással meg lehet menteni, — a tüdővész nem lenne az a borzalmas nemzeti csapás, a mi ma.

Szeretnénk a lelkesítésnek legmesszebb hangzó harsonájába fújni. Szeretnénk, ha hírlapírói tollunk, melyet egy mélyen átértett igaz érzés vezet, fölírná a társadalmat, hogy még ilyen jelszó nem hangzott el hazánkban, hogy ezt a jelszót meg kell érteni, a melyért mindenkinek legyen bár javakban gazdag, legyen bár szegény, imádják Istenét bármiként — lelkesednie kell.

Annak a jelszónak, mely csak egy virágszálát kér a tüdőbetegek megmentésére, el kell foglalnia százazrek szívét. A baj oly rettenetes, a segítség oly nagy anyagi erőt föltételez, hogy célt csak akkor érhetünk el, ha millió sír koszorujából ajánltuk föl a virágszálát, ha millió síron egy mécsessel kevesebbet gyújtottunk föl s ez az egy virágszál, ez

az egy mécses a tüdőbetegek gyógyítására ömlik mind.

A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület most építi első népszanatoriumát. Száz beteget fognak az ország minden tájáról a jövő év március havától fölvenni s mivel a szanatoriumi kezelés három hónapot igényel, már ebben az első népszanatoriumban évenként négyszáz veszendő, halállal eljegyezett embert fognak megmenteni. De ha millió síron hiányozni fogna az az egy virágszál (a mely hiány pedig legjobban tanúsítaná kegyeletünket), akkor már nemcsak az első népszanatorium még hiányzó tőkéje volna együtt, de már a tavasszal új gyógyítóházakat lehetne tervezni és építeni és rövidesen, csak a társadalomba menjen bele élő hitként az egy virágszál fölajánlásának poetikus eszméje, — minden vidéknek megépítheti az agilis egyesület a maga népszanatoriumát.

Ha meggondoljuk, hogy már az első népszanatoriumban minden vidékről fognak fölvenni betegeket, tehát tőlünk is, akkor az irgalom adományokat nem fogják megtagadni Vezessen minden embert az a gondolat, hogy a maga adományával hozzájárul emberek életének megmentéséhez.

Hogy idején alkalmazott szakszerű gyógyítással a tüdőbetegség gyógyítható, — azt Nemetsország példája igazolja, a hol szanatoriumok létesítése óta 25 százalékkal kevesebb a tüdőbetegek halálozása. Nincs helye annak a fatális közönynek, melylyel a szörnyű veszedelem pusztítását nézzük. Mennyi könny, mennyi gyász van azokért, a kiket e kör elsorvasztott; mennyit meg lehetett volna menteni azok közül, a kiket gyászolunk Nyissa meg szívet mindenki kegyeletének s ne sajnálja azt az egy virágszálát s azt az egy mécses, a szenvedő emberekért való nemese fölbuzdulása lesz az az egbeszálló ima, mely levezekli minden földi gyarlóságunkat. Meggyászolt halottunk ott fenn a magasban kedvesen veszi majd áldozatunkat. A kegyelet koszorujából a tüdőbetegeknek fölajánlott hiányzó virágszálát találja legszebbnek, mert áldást, boldogságot fakaszt, mely könnyet törül le az árvaságnak, az elhagyottságnak keserű könnyeit.

Az első népszanatorium Gyulán a Lugas-szerű erdőben épül.

Előbb a helyet orvosi szempontból Kuthi Dezső ur, az Erzsébet-szanatorium igazgató főorvosa és Tauszk Ferencz dr egyetemi tanár urak meglelték és a célra alkalmasnak találták. A szanatorium 700.000 korona költséggel épül, a higiénia legnagyobb követelése szerint. A terveket a genialis és anynyira gyászolt tervező, Czigler Győző készítette s a szakemberek tetszését annál inkább megnyerte, mert a férfi és női betegek külön helyeztetnek el. Az egyesület rövid négyévi fennállása után gyűjtötte össze az építési tőkét, legnagyobb részét egy év óta, mióta az egész országra kiterjedő egyesület lett. Tagjai meghuszosorodtak (ma 7000 tagja van) és mivel a társadalom áldozatkészsége jóformán csak egy év óta van vele, föltehető, hogy közelebbi négy évben már több gyógyintézményt létesít, annál inkább, mert a jövőben az olcsóbb francia rendszerű dispansereket akarja építeni.

Ha pedig föltételezzük (pedig föltételeznünk kell), hogy a társadalom megérti a segélykiáltást és a halottak napi koszoruból elküldi a szegénysorsu tüdőbetegeknek azt az esengve kért egy virágszálát, — akkor bizvást elmondható, hogy megszokasodik hazánkban népszanatoriumok száma és a társadalom az embermentés terén nagyot, Istennek tetszőt tett. Értsen meg minden jó szív ezt a segélykiáltást.

Az egyesület a legnagyobb nyilvánossággal fogja a gyűjtést végezni. Hírlapilag nyugtázza az adományokat s lapjában a Szanatoriumi Lapokban minden adományt tetelenként elismer, felhasználása módjáról pedig tájékoztatni fogja a közönséget. Azt akarja, hogy teljes bizalommal, a legnemesebb ügynek, nemzetünk egy fájó sebet hegesztve adhassa oda a maga egy virágszálát.

Boldogok leszünk, ha jelszavunk varázsos módon terjed szét, ha a nagy célt megérti a mi közönségünk.

Csak egy virágszálát a tüdőbetegek megmentésére!

Szekelyudvarhely rendezett tanácsu városi tiszti, segéd, kezelő, rendőrségi és szolgazemélyzet, valamint azok özvegyei és árvái nyugdíjintézetének alapszabályai.

(1. folytatás.)

II. A nyugdíjalap kezelése.

8 § A tiszti viselői nyugdíjalap a városi képviselőtestületi közgyűlés felügyelete alatt áll, de ügyeit a jelen alapszabályok értelmében a nyugdíjválasztmány által a nyugdíjalap részesei maguk intézik.

9 § A nyugdíjalapot kezelő választmány elnök, jegyző, pénztárnok és négy választott tagból áll, kik közül kettőt a képviselőtestületi közgyűlés, kettőt pedig a nyugdíjintézeti tagoknak a polgármester által minden 6 évben a tisztújítás után összehívott rendes közgyűlése választ.

A kezelőválasztmány elnöke a polgármester, vagy annak akadályoztatása esetén törvényes helyettese, pénztárnoka pedig a városi pénztárnok.

Az időközben elhalt vagy leköszönt tagok helyett új tagokat a képviselőtestületi közgyűlés, illetve a nyugdíjintézeti tagoknak a §-sa értelmében egybehívott közgyűlése választ.

10 § Az előző szakaszban felsoroltakból álló 7 tagú választmány feladata.

1. Az alapvagyonának felelősség terhe alatt való kezelése. Előterjesztés a képviselőtestületi közgyűléshez évenként, az iránt, hogy az alapvagyon, mely pénzügyintézetnél, illetve mily értékpapirokban helyeztessék el, vagy egyébként miként gyümölcsösztessék, az alapvagyon gyümölcsösztetés végett csakis magyar állampapirokban helyezhető el, magán feleknek kölcsön képpen bármily biztosíték mellett sem adható ki.

2. Az ellátásért, nyugdíjazásért, vagy végkielégítésért folyamodók kérvényeinek az alapszabályok értelmében való elintézése, illetve nyugdíjilletményeinek és végkielégítésének utalványozása.

3. A városi, illetve nyugdíjintézeti pénztárnok által a városi pénztárba külön alapként kezelt nyugdíj pénzalapnak félevenkénti megvizsgálása, mely pénzalapot azonban a polgármester a városi szervezeti szabályrendeletben meghatározott módon és időközben egy választmányi tag felhívására pedig a felhívó jelenlétében azonnal is megvizsgálni tartozik.

4. Az ellátást, nyugdíjat, vagy kielégítést igénylők által illetményeik kiszolgáltatására nézve, emelt panaszok megvizsgálása és elintézése.

5. A nyugdíjalap megelőző évi állapotáról s pénztár kezeléséről szóló kimerítő jelentésnek a városi képviselőtestület évi első rendes közgyűlése elé való beterjesztése s ennek közhírré tétele.

6. A választmány minden üléséről rendes jegyzőkönyv vezetendő, nem egyhangú szavazásnál a szavazás a jegyzőkönyvben névszerűen iktatandó be, szavazat-egyenlőség esetén az elnök szavazata dönt, a választmányi tagok a nyugdíjintézet

körül teendő elvégzéseért semmifele külön díjazásra igényt nem tarthatnak. Érvényes határozat-hozatalra legalább 4 tag együttes jelenléte és általános szótöbbség szükséges.

11 § A választmány határozatai ellen beadott felfolyamodások felett másodfokulag a városi képviselő közgyűlés, harmadfokulag pedig a belügyminiszter határoz.

12 § A polgármester mint a választmány elnöke képviseli a nyugdíjalapot és annak választmányát hatóságok és magánosok irányában, összehívja a választmány üléseit, a megalakulás és minden tisztújítás után a közgyűlést kintüzi, a napirendre kerülendő tárgyakat, mire nézve minden folyamodvány hozzá nyújtandó, minden esetleges indítvány a gyűlés előtt neki bejelentendő, ő írja alá a hitelesített jegyzőkönyvet, minden a választmány nevében kiadott iratot. Ő tartja meg, vagy rendeli el a pénztári vizsgálatot akadályoztatása esetén az első tanácsos helyettesíti.

13 § A főjegyző, esetleg aljegyző vezeti a jegyzőkönyvet, szerkeszti és ellenjegyzi mindazon okmányokat, melyeket az elnöklő polgármesternek kell aláírni, a pénztárnokkal egyetértve összeállítja a nyugdíjalap minden mozzanatáról a városi képviselői évi első közgyűlése elé terjesztendő évi jelentést.

14 § A pénztárnok vezeti az alap összes számadásait, a pénztárt a választmány utasítása szerint a városi szervezeti szabályzat értelmében kezeli, kifizeti az ellátásban részesülőket és nyugdíjazottakat. A havi díjjárulékot s esetleg máshonnan begyűlendő összegeket, a havi kifizetendők bevonásával három (3) nap alatt takarékpénztárba helyezni köteles.

A pénztárt bármikor vizsgálat alá bocsátani tartozik, az év végével számol a választmánynak s őrzí a pénztár kulcsát. Az alapnak reábillított vagyonért felelős és kárpótlásra köteles.

15 § A hatévenkénti tisztújítás után tartandó rendes közgyűlésen kívül a rendkívüli közgyűlést csak azon esetben hívja össze a polgármester, ha azt valamely okból megüresedett választmányi tagságnak betöltése, vagy más rendkívüli körülmény tenne szükségessé. Az ily rendkívüli közgyűlésre az elnök az alap részeseit egyenként meghívja, kijelölve a tárgyat, mely felett határozni kell.

A szavazás minden esetben titkos és csak személyesen gyakorolható. Érvényes határozat-hozatalra legalább a tagok felének jelenléte s azok általános szótöbbsége szükséges. A nyugdíjalap 5 részeseinek írásban beadott kérelmére, a polgármester rendkívüli közgyűlést összehívni tartozik.

16 § A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére az elnökön kívül két jelenlét, de nem választmányi tag küldetik ki, a kik a jegyzőkönyvet aláírják.

(Folyt. köv.)

TANÜGY.

Iskolafelavatás — tanító-gyűlés.

Szép ünnepély színhelye volt e hónap 10-én Bethfalva község. Ekkor avatták fel ugyanis a községben épült diszes, új állami iskolát. Ebből az alkalomból őszi rendes gyűlést is ott tartotta meg a székelykeresztúri kör tanítószága. A vármegyei törvényhatóság képviselőiben jelen voltak Dr Damokos alispán, Gálffy főszolgabíró s a tanügyi hatóság részéről Ember János kirtanfelügyelő.

Az ünnepség Istentisztelettel kezdődött. Baczó Lajos ref. lelkész buzgó imát mondott, mely után a jelen voltak a község központján fekvő,

diszes iskola helyiségébe vonultak. A „Hymnus“ hangjai után Ember János kir. tanfelügyelő rövid beszédben átvette az iskolát a magyar állam tulajdonába s egyben át is adta azt az iskola helyi hatóságának. — Baczó gondnok-ági elnök azzal a kijelentéssel vette azt át, hogy abban édes magyar nyelvünkön a vallás- s erkölcsi életnek s a hazafias erényeknek szent eszméit fogják hirdetni. Majd gyönyörű, magas szárnyalású beszédben fölavatta „a kicsinyek templomának“ az új épületet. A tanítók karának éneke után Bokor Károly helybeli tanító ismertette vonzó, érdekes előadásban az iskola történetét. Végül Darkó Lajos szentmiklósi tanító szavalt el erre az alkalomra irt hangulatos költeményét.

A közönség elénekelt még a „Szózatot“ s ezzel az ünnepély véget ért.

Ünnepély után kezdetét vette a székelykeresztúri tanítói kör gyűlése, mely — tekintettel az előhaladott időre — tárgyszorozatába inkább adminisztratív, illetve technikai ügyeket vett fel csupán. Ezt bővítendő, Ember János kir. tanfelügyelő ajánlotta, hogy a kézimunka tanítása az új tanterv szerint címmel egy kis vitát rögtönözzen a kör tanítására. Gyűlés ezt elfogadva, ennek nyomán érdekes és tanulságos vita indult meg, melyben a tanfelügyelőn kívül részt vettek: Miklós Jenő, Szász Ferenc, Szentannai Samuel, Biró Lajos, Botos Imre, Rozsonday István, Beke Albert és még többen. A vita eredménye az volt, hogy kéressék fel a székelyudvarhelyi agyagipari szakiskola igazgatója egy alkalmas minta sorozat összeállítására, továbbá a tanítók ilyen irányú kiképzését céljából vármegyei kézimunka tanfolyamok rendeztessenek s végül — ahol a kézimunka tanítása már megkezdődött, illetve annak megkezdése már várt — a kir. tanfelügyelő kéressék fel, hogy a közigazgatási bizottság útján hasson oda, miszerint a községek egy alkalmas, üres helyiséget bocsássanak a kézimunka tanítása céljaira az iskola rendelkezésére.

Végül a tisztújítás ejtetett meg, melynek eredménye képpen elnök lett: Simó Lőrinc, alelnök: Szász Béla, jegyző: Beke Albert, pénztáros: Török Ferenc.

A gyűlés után barátságos közebed volt s este részben a helybeli református templom, részben a szegény tanulók javára sikerült műsoros táncvigalom.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Ötvenyolc kérvény a képviselőházhoz.** Báró Orbán Ottó közbírtokossági elnök és Betegh Pál lap-szerkesztő e hó 16 án (kedden) küldötték el Magyarországi képviselőházhoz azt az 58 kérvényt, melyet a Székelyföld vármegyeiből (Csik-, Háromszék-, Marostorda- és Udvarhely-vármegyékben) az alább megnevezett községek erdőbirtokosságai a „Székely-Udvarhely“ szerkesztőségéhez beterjesztettek. Minden birtokosság az erdők állami kezelésének megszüntetését s az 1879. évi XXXI. és 1898. évi XIX. törvényekkel megkezdett revízióját kéri. Közlebbtől pedig az országgyűlési képviselőket fogják a birtokosságok hathatós támogatásra felszólítani. Reméljük, nem eredménytelenül. Az országgyűléshez felterjesztett kérvényeket a következő községekből küldötték be eddig: 1 Bodos, 2 Sepsibodok, 3 Csikbánfalva, 4 Székelyszáldobos, 5 Alsócsernáton, 6 Szárazajta, 7 Köpec, 8 Köpec erdőbirtokosság, 9 Málnás, 10 Bikfalva, 11 Sükő, 12 Sepsikőrspatak, 13 Kozmás (Csik), 14 Oroszhegy, 15 Bölön, 16 Kálnok, 17 Csikmenaság, 18 Kálnok (urb.), 19 Márafalva, 20 Kőszvényesremete, 21 Nagyborosnyó, 22 Kászontalitz, 23 Nagyborosnyó (urbéres), 24 Kászontalitz, 25

Gyergyóalfalu, 26 Székelylengyelfalu, 27 Kászontalitz, 28 Papole, 29 Ditró, 30 Gyergyócsomafalu, 31 Firtosvár-alja, 32 Kászontalitz, 33 Árkos kétágkatonaság, 34 Kászontalitz, 35 Feldoboly, 36 Székelyfancsal, 37 Bogárfalu, 38 Oltzsem, 39 Kisbacon, 40 Alsósófalva, 41 Egerpatak, 42 Uzon, 43 Bardoc, 44 Árvátfalva, 45 Páké, 46 Zalán, 47 Oltasztelek, 48 Kilyénfalva, 49 Székelyszentkirály, 50 Csikszentimre, 51 Zabola, 52 Zágony urbéres, 53 Zágony kétágkatonaság, 54 Árkos urbéres, 55 Hodgya, 56 Bibarcfalva, 57 Csiklázarfalva, 58 Kőröspatak. A kérvények első sorozata tehát immár Budapesten van. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy a további akciót megszünteljük. A csatlakozott, de még a kérvény beküldésével késlekedő közbirtokosságokat ismételn kérjük, hogy most már azonnal küldjék be a kérvényeket, mert közelebről újabb csomagot szándékozunk utnak indítani. Nem szükséges közgyűlést tartani, hanem a csatlakozást kimondó közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítők aláírásával ellátva, a község, vagy közbirtokosság pecsétjét ráítva, haladéktalanul beterjeszthetik a közölt címre kérvényüket.

— **Városunk képviselőtestülete** ma (csütörtökön) d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart, a melyben mutatják a legtöbb adót fizetők jövő évi névsorát, előterjesztik Dr Soó Rezső ajánlatát a vár előtt levő telek meg vételére vonatkozólag, ugyancsak Simó József vágóhídi szolgánapszám felemelésére irányuló kérését és az ev. ref. leányiskolának 5 öl tűzifa engedélyezésére vonatkozó folyamodványát.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Nosz Gusztáv helybeli kir. főreáliskolai rendes tanárt a VIII. fizetési osztályba léptette elő.

— **Az adózó közönséget** a városi adóhivatal arra figyelmezteti, hogy az adóügyi zaklatásoktól való megmentődés céljából (nevezetesen az adóknak ingó- és ingatlanokra vezetése, betáblázása), felette szükségesnek látja hogy a polgárság adótarozását pontos részletfizetésekkel, minden írásbeli intés, avagy végrehajtás bevárása nélkül, személyesen és lehető gyorsan elintézzék. Aki a pénzügyminiszter által adott kedvezményes feltételek mellett adóját lehető gyors fizetések teljesítése által nem tisztázza, a végrehajtási eljárásokkal zaklatásoknak teszi ki magát.

— **Oltár-egylet.** Gróf Mikes János főesperes-plebános folyó hó 14-én népes értekezletet tartott, amely egyhangulag kimondta, hogy az Oltár-egylet újra megalakul s az ott beiratkozott tagok száma mindjárt meghaladta a 100 at. A legközelebbi közgyűlés ideiglenes tisztviselők is választottak. Igazgató: a főesperes-plebános; diszelnökök: Gróf Mikes Benedekné és özv. Ugron Lázárné; elnök: Dr Válcik Ferencné; alelnök Schiller Irma; jegyző: Dézsi Lajos; főruhátáros: a tiszt. főnöknő. A legelső szentségimádás november hó 4-én fog megtartani; délután a közös szentségimádás után közgyűlés lesz, melynek tárgya az elnökség által előkészített alapszabályok megvitatása és a tisztviselői kar végleges megválasztása lesz. Az Oltár-egyletbe mindennap lehet beiratkozni a plebánián d. e. 11—1 óráig. Az újonnan megalakult Oltár-egylet egy hódoló táviratban tudatta megalakulását Gróf Mailáth püspökkel, aki nagy örömmel vette tudomásul az öröndetes hírt, kívánva, hogy a „Krisztus szeretete egyesítsen újra minden lelket“.

— **Salamon Kálmán műfaragó Székelyudvarhelyt.** Városunk iparoskö-

zönsége e héten egy új iparággal gazdagodik. Salamon Kálmán műfaragómester Székelykeresztúrról átköltözik városunkba és Kossuth Lajos utca 43. sz. alatt, a Tibád-fele épületben megnyitja műhelyét. Szívesen köszöntjük Salamont a vármegye központján, hol művészi alkotásai bizonyára kellő méltánylásban részesülnek s végre-valahára nemcsak dicséret és elismerés, hanem kenyér is kerül számára.

— **Tánciskolai vizsgabált** tart e hó 20 án (szombaton) Simkovits József okleveles táncitanító a Budapest-szálló színháztermében. Az igen sikerültnek ígérkező vizsgabálatra személyjegy 2 K, családjegy 3 K, páholy 5 K, deákjegy 1 K és karzat 50 f. Jegyek előre válthatók Betegh Pál és Társa könyvkereskedésében, este pedig a pénztárnál.

— **A székelyudvarhelyi róm. kath. esperesi kerület** folyó hó 15-én tartotta rendes őszi koronagyűlést a helybeli plebánia épületben a következő tárgyszorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. A borszéki ház ügye. 4. A sepsii kerület átíratának tárgyalása, melyben a nyugdíjösszeg felemelését óhajtja. 5. Az esperesi körut megállapítása. 6. Nyugdíj és más illetmények befizetése. 7. Jelentések és indítványok. Gróf Mikes János főesperes ezuttal először tartott kerületében koronagyűlést, a melynek tapintatos vezetésével csak még inkább megnyerte papjainak tiszteletét és szeretetét. Gyűlés után a főesperes vendégszerető asztalánál közös ebéd volt.

— **Mintaméhes Székelyudvarhelyt.** Aki okszerűen felállított, berendezett és felszerelt szép méhest akar látni, nézze meg Derzsi Samu helybeli kir. törvényszéki iktató remek méhesét, mely páratlan egyszerűsége mellett, csekély költséggel felszerelve, valóságos mintaméhes. A székelyföldi miniszteri kirendeltség nagyon helyesen cselekedne, ha erre való figyelemmel, Derzsiivel megállapodnék és közbe-közbe egy-egy tanfolyamot itt rendezne. A középiskolák ifjúságának sem ártana ha időközönként megfelelő méhészeti oktatást nyernének. A méhészkedés olyan tudomány, mely hasznossága mellett, sok élvezetet nyújt művelőinek s bármely hivatásu egyénnek előnyére válik. Ajánljuk a vármegyei gazdasági egyesület figyelmébe.

— **Végrendelkezzék mindenki!** Végrendelkezzék mindenki, a kit sorsa Malomfalván vezet keresztül, hol már 2—3 hónap óta elvan rontva a község között átvezető hid és megépülni nem akar. A szerencsétlen utazónak az elrontott hid melletti nyaktörő patakmedren kell átgázolni. A sárban elsüllyedt szekereken órák hosszáig imádkozhatik a megrekedt utas, de menekvés nincs. Az agyonkínzott állatok tulajdonosai kérve kérnek minden erre járó: végrendelkezzenek, ha sorsuk Malomfalván viszi keresztül, mert nem biztos, hogy még valaha meglátják-e otthon maradt kedveseiket. Ha a hidépítésnek meg kellett állni az utazók előtt ismeretlen okból — nem lehetne-e a községi előjárásnak valamit javítani a nyaktörő, állatkínzó patakmedren? *Beküldetett.*

— **Elejtett vadkan.** Máréfalva közönségben nagy pusztítást okoztak a vadszertések a töröküzakban. Hétfőn a Farkasvészeteje nevű fenyvesben végre Biró Ferenc közs. főbíró, Simon Albert albíró és Simon Tamás birtokos egy jól kihizott kant löttek. Másnap aztán beszállították Embery Árpád helybeli tanárhoz, a vadászterület egyik bérlőjéhez. Három lövéssel terítették földre a hatalmas állatot, melynek husát 125 kilóra becsülték a máréfalvi szakértők.

— **Kosaras táncmulatságot** rendeznek városunkban e hó 20-án este a bencédi zenekar közreműködésével Demeter Domokos, Tamás Albert, Petre Dénes a Sorbán Károlyfele vendéglőben 50 filléres belépési díjjal.

— **Hazai zongorák és cimbalmok — előnyös részletfizetésre** is megrendelhetők Betegh Pál és Társa könyv-, zeneműhangszer-, papír-, író- és rajzszerkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 31 szám (saját ház).

— **Országos kirakóvásárok október havában** a következő helységekből és napokon lesznek:

19. Tasnád.
20. Várhely.
21. Bonczhida, Gyéres.
22. Hadad, Ujgyház.
23. Szászrégen.
24. Szilágycseh.
25. Brassó, Nagymás, Ósinka, Soósmező.
26. Buza, Erked, Magyarigen, Szamosújvár, Szászcsór.
27. Homoródoklánd, Óradna, Szentlászló.
28. Erdőszentgyörgy, Jakabfalva, Kézdivásárhely, Monora.
29. Márkod, Papolcz.
30. Borgóprund, Déva, Kékes.
31. Egerbegy, (Nagyküllő), Gyergyóalfalu, Mezőbánd, Szászvárad.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

A „Honi Ipar“ október 1-i száma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg Hegedüs Lóránt dr az iparosok tulságos megadóztatásáról irt nagyszabású tanulmányt. Maróthi Fürst Bertalan udvari tanácsos, a kereskedő iparpártolási hivatásáról értekezik. Goldzieher Géza a magyar papiripar, Berkovits Rezső a magyar selyemfonó-ipar helyzetét vizsgálja. Az iparpártolási rovat teljesen tájékoztatja a közönséget a magyar ipar érdekében megindított mozgalmról, az iparfejlesztési rovat pedig az összes gyáralapításokról A „Honi Ipar“ előfizetési ára egész évre 16 korona, kiadóhivatala Budapest, VI., Király-utca 34. szám alatt van.

„Az Üzlet.“ Most jelent meg „Az Üzlet“ című kereskedelmi szaklap első száma eredeti ötletes tartalommal. A főbb cikkek a következők: Ki segít rajtunk? Miképp segíthetünk magunkon? Szerencse és munka. Hogyan értékesítjük a kevésbé kelendő árukat. Egy tucat jótanács üzleti levelek írásához. Az eladás művészete. Még sok érdekes cikk tartkítja a lapot, melynek „Apró pénz“, „Jogi élet“, „A reklám“, „A kirakat“ és „Tárca“ című állandó rovatai vannak. Az új lap, mely havonként kétszer fog megjelenni, hivatva van szakirodalmunkban a hasznos kereskedelmi tapasztalatok terjesztésével, értékcs helyet elfoglalni. Előfizetési ára egy évre 8 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, V., Perczel Mór-utca 4.)

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irtta: Connert János, ford. Balásy Dénes.

(72. folytatás.)

Ezuttal a bázist fölemelték. Egy-ség gyanánt most 2 pár igás ökör-nek birtokát vették fel. Ezzel egy-értékű volt egy pár lófogat is, vagy 50 darab juh. Kinek nem volt ökre, de volt egyéb hasonló értékű barma, azt szintannyival rótták meg, mint a 4 ökrös gazdát, azaz: 99 dénár-ral.

Tehát két pár igás ökör birtoka volt az alapegység. Ezt portának, vagy kapunak nevezték, jóllehet semmi összefüggésben nem állt a portával, de hát régi (római jogi) el-nevezés volt.

A tüzkárosultak, elégettek 3 évi adómentességet élveztek, de azért marha állományukat bevették a lis-tába, hogy majd a határidő lejártá után ismét adót fizessenek.

Adómentesek voltak minden köz-ségben: a bíró, továbbá a darabon-tok, béresek, majorok és molnárok, kik mindennapi kenyerüket uroktól kapták. A szélérek sem fizettek adót.

A becslés foganatosításakor a be-csüzbiztosok mellett a falu bírása és két esküdte jártak-keltek.

Mikor a zsoldosok fizethetése vé-gett minden ötödik ember fölkelése helyett, az 1599-iki országgyűlés 5 ember után 2 ft. adót vetett ki, vég-zésileg, akkor ezen a bázison or-szágszerte összeíró számlálást tar-tottak. A vármegyén ezt az össze-írást a vicispán szolgabíróival vé-gezte, míg a Székelyföldön valószí-nűleg konskribált maga a főkirály-bíró, a dullókkal és a falusbírókkal együtt.¹⁴

Bizonyosnak tetszik, hogy az az uzus vagy szokás, mely szerint a vármegyén a nemesi jobbágyok adóit a falu vagy jobbágy ház elpusztu-lása esetén leírták, vagy egyszerűen meg sem rótták, a Székelyföldön is alkalmazásban volt.¹⁵

Ebben az időszakban fizettek még a székelyek tizedet is ezeken az országgyűlés által megszavazott adó-kon kívül. Erről a tizedről az or-szágyűlési végzéseken igen-igen ritkán történik említés, minek oka abban keresendő, hogy az ország-gyűlés eme szolgálmányok vagy por-ciók megszavazási jogával nem bír-t s így azok évenként minden or-szágyűlési meghatalmazás nélkül szabályszerűen szedettek bé.

A székelyek 1564-ben a fejedele-mhez írt panaszlevelökben jussok-nak mondják erre vonatkozólag, mely szerint ők sertések és juhok után tizedet adtak, de hát ne egy heted rész préseltessék ki tőlük, mint most, továbbá hogy ők mint idáig, egy bárányt 6 dénárral, egy malacot 4 dénárral megválthassanak.¹⁶ Ezért foly-amodtak. A székelyektől beszédett eme tizedek, a p r o m a r h a t i z e d e k voltak; ugyanis nyoma sincs e panaszlevelben gabonated adásáról. E szerint hát ők gabona tizedet bi-zonyára nem fizettek. A segésvári országgyűlési cikkelyekben a szé-kelyi tizedek részletezésére vonatko-zólag, mint adóköteles dolgok, semmi más egyebek, csupán a bárány, ma-lac, liba és méhraj vannak felsorolva. Ez az aprómarha tized a fejedelmi kincstárnak fizetendő porció volt, olyan adó, miből a fejedelem az or-szág több rendbeli szükségleteit fe-dezgette. A megvámolt állatokat a tizedlés után a tulajdonosok, legfő-lebb három hónapig tartoztak tar-tani. Azután azokat a tizedszedők-nek, kik e határidőn túl eshető ká-rokért felelősek voltak, elszállítat-niok kellett. A tizedszedők ezeket a kiróvott porciókat, — ebből a cik-kelyből is kitetszőleg, a primorok-nak pénzért eladogatták,¹⁷ éppen, mint a hogy a vármegyéken szok-ták volt. A panaszlevelben szoká-sosnak gyanítják ezt a tizedet a székelyek, nem is az ellen tiltakoz-nak, mint jogos ellen, hanem a visz-

szélérek és igazságtalanságok ellen a végrehajtás körül, mely szerint a megtizedelt malacot tőlük akkor hajt-ják el, mikor a makkon hizott disznó lett már belőle.¹⁸

Tizedkötelesek csupán a községi székelyek, a földönlakók és a szol-gák voltak, azok, akik saját gazda-sággal és tizedköteles jószággal bir-tak. Lófók, primorok mentesek vol-tak attól a segésvári cikkelyek sze-rint.¹⁹ E szerint az 1559-iki ország-gyűlés azon végzése, hogy a lófók is adjanak tizedet, nem lépett hat-ályba.²⁰ Nincsen abban semmi két-ség, hogy ezt a tizedet mindenütt e század végéig szedték-rótták. A ren-dek kéri 1566-ban a fejedelmet kapcsolatban a tizeddel, miszerint a vásárhelyi tanulók konviktusa ré-szére a székely tizedekből kegyes-kedikék 250 ftot átengedni s azt a summát kötelezővel jövőre is annak biztosítani, hogy az országgyűlés ne legyen kénytelen a fejedelem előtt ezért az összegért évenként alkalmatlankodni.²¹ Ebből kiviláglik nyil-ván, hogy a székely tized szabálys-zerű rovatat volt és az ezutáni időkben is beszédett.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI IZENETEK.

F-i. B-p. Az eddigi 4 és egynegyedrre megy.

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujság-kiadó intézete.

Mily óriási a különbség

oly otthonban, hol a gyermekek nem betegesek, nem gyöngék és nem ide-gesek, hanem egészségesek, boldogok és állandóan jó kedélynek örvende-nek. A gyermekek gyógyítására és egészségben tartására egyike a leg-jobb szereknek az alphasphorsavas méz és nátron hozzáadásával ké-szülő Scott-féle Emulsió, mely rendkívül erősítő és gyógy-erejével a gyermeket gyorsan jutatja erőteljes egészséghez. — A Scott-féle Emulsió kellemes, édes ízű, minélfogva könnyen bevehető és mivel egyuttal feltétlenül könnyen emészthető is, az étvágyat gerjeszti és az összes emésztési szervek mű-ködését rendezzi, hatásának erejében okvetlenül messze felülmúlja a közön-séges csukamájolajat.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódi-ságának jele a „hátán nagy csuka-halat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatko-zással és 75 fillér levél-bélyeg beküldése ellené-ben mintával bérmertve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL

„Városi gyógyszer-tára” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszer-tárban.

NYILT-TÉR.*

Én alólirott ifj. Meburger András (lakom Homoróddaróc községben 171 h. sz. alatt) kijelentem, misze-rint Dinka István Gyula urat igaz-ságtalanul rágalmaztam. Azonban e rágalmak légből kapottak, tehát el-ismerem, hogy igazságtalanságot kö-vettem el vele szemben és hogy nem igazat mondtam.

Ifj. Meburger András.

* E rovat alatt közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni miszerint ujon-nan berendezett fűszer, festék, fo-nal, színes fejtők és csemegé üzle-temet Deák-tér 15. szám alatt meg-nyitottam.

Ajánlom legfinomabb minőségű ká-

véimat, u. m.: Jamaikai, Cuba, Cey-lon, Portorico, Quatemala, valamint különböző gyöngy kávé fajaimat, fi-nom olasz rizseket, valódi Veumann-féle aradi liszteket, továbbá előpa-taki, kászoni, Székelyszelters és Ba-ros forrás és ásványvizeket, minden-nemű olajak, festékek, magyar gyárt-mányu szoba padló mázak, legfino-mabb kristály tiszta szagtalan petró-leumot stb.

Midőn a nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kérem, szolid áraim, valamint pontos és előzékeny kiszolgálásról nagyra becsült vevői-met biztosíthatom.

Alázatos tisztelettel

Hánn József.

Major táncmester vizsga-bálja.

Folyó hó 21 én (vasárnap) Sándor István éttermeiben tartja meg Major táncmester tanítványai haladásának bemutatása céljából rendezendő záró estélyt, melyre a menyiben külön meghívót nem küld ki, a t. érdeklődő közönséget e helyen hívja meg. Be-lepti díj személyenként 2. korona, gyermekjegy 1 korona. Kezdeté pont 8 órakor.

BOR!

Fernengel Gyula székely-udvarhelyi bornagykeres-kedőnél

a legjobb minőségben, nagy válasz-tékban és legelőnyösebb árak mel-lett nagyban és kicsinyben hapható.

A M. KIR. SZŐLŐTELEPEKEN TERMELT

és a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. föld-művelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítő osztályából a

magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetk. székelyudvarhelyi fiókjánál

következő hivatalos vizsgálaton átment **BOROK** vannak nagy meny-nységben raktáron:

	Fogy. adóval együtt	Fogy. adó nélkül
Magyarigeni rizling...	80 fillér	70 fillér
Mézes fehér...	65 fillér	55 fillér
Siller szekszárdi...	47 fillér	37 fillér
Fehér asztali...	45 fillér	35 fillér
Hegyaljai asztali...	78 fillér	68 fillér
Villányi vörös, 1900 évi	88 fillér	78 fillér
Tolecsvai szamorodni 1900	155 fillér	144 fillér

Palack borok: Zöld sylvani, Magyarigeni Som, Kecskeméti Auvergnas Gris, Farcall Furmin stb. fajta kiftűnő palack borok a legelőnyösebben kaphatók. — Megrendelésre bármily faj pa-lack borok hozathatók. Vételnél hordóért li-terenkint 18 fillér letét adandó. — Hordók 3 hónapon belül sértetlen tiszta állapotban, a székelyudvarhelyi pincébezi szállítást levonva, a felszámított áron visszavételnek.

Első Budapesti Malom-építészeti és Gepgyár képviselője. KÜHNE É mezőgazdasági gépgyár bizományi raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemese acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

